

—APOKRYFY— NOWEGO TESTAMENTU

TOM I

Ewangelie apokryficzne

CZĘŚĆ I

Fragmenty. Narodzenie i dzieciństwo
Maryi i Jezusa

POD REDAKCJĄ

ks. Marka Starowieyskiego

WSPÓŁPRACA:

Włodzimierz Appel, ks. Jerzy Banak, ks. Roman Bartnicki,
ks. Krzysztof Bardski, Albertyna Dembska, Wojciech Dembski (†),
ks. Tomasz Hergesel, ks. Stanisław Kur, ks. Rafał Markowski,
ks. Wincenty Myszor, ks. abp Edward Nowak,
św. archim. Grzegorz Peradze (†), ks. Kazimierz Obrycki,
Józef Reczek (†), ks. Mariusz Rosik, ks. Roman Szmurło,
Witold Witakowski, ks. Marian Wittlieb,
Michał Wojciechowski, ks. Rafał Zarzeczny SJ

WYDAWNICTWO WAM

Spis treści

tom 1/1

Przedmowa	5
Wykaz skrótów	8
1. Skróty apokryfów	8
2. Skróty dzieł serii i czasopism cytowanych	10
Współpracownicy tomu	15
Rozdział I. Wstęp – ks. Marek Starowieyski	19
1. Wstęp ogólny do apokryfów Nowego Testamentu	19
a. Nazwa	19
b. Apokryfy, nowy gatunek literacki?	27
c. Cel powstawania apokryfów	31
d. „Życie” apokryfów	39
e. Znaczenie apokryfów	43
f. Badania nad apokryfami	53
2. Ewangelie apokryficzne – Wstęp ogólny	60
a. Ewangelie apokryficzne	60
b. Stan zachowania Ewangelii apokryficznych i układ niniejszego tomu	64
3. Apokryfy w ocenie pisarzy wczesnochrześcijańskich – ks. Marek Starowieyski, ks. Jerzy Banak	70
Rozdział II. Fragmenty	85
A. Agrafa – przekł i oprac. ks. Marek Starowieyski	86
1. Agrafa zawarte w Nowym Testamencie	88
2. Agrafa i uzupełnienia w rękopisach Ewangelii	89
3. Agrafa u Ojców i pisarzy kościelnych	91
4. Agrafa liturgiczne	96
B. Zaginione Ewangelie	98
1. Ewangelie judeochrześcijańskie – przekł. i oprac. ks. Marek Starowieyski	98
a. <i>Ewangelia Hebrajczyków</i>	99
b. <i>Ewangelia Ebionitów</i>	114

2. Inne Ewangelie zachowane fragmentarycznie – przekł. i oprac.	
ks. Marek Starowieyski	118
a. <i>Ewangelia Andrzeja</i>	118
b. <i>Ewangelia Apellesa</i>	118
c. <i>Ewangelia Bardesanesa</i>	119
d. <i>Ewangelia Bazylidesa</i>	119
e. <i>Ewangelia Cerynta</i>	119
f. <i>Ewangelia Doskonałości</i>	119
g. <i>Ewangelia Dwunastu</i>	120
h. <i>Ewangelia według Egipcjan</i>	121
i. <i>Ewangelia Ewy</i>	122
j. <i>Ewangelia Filipa</i>	123
k. <i>Ewangelia Judasza Iskarioty</i>	124
l. <i>Ewangelia Maniego</i>	124
m. <i>Ewangelia Marcjona</i>	124
n. <i>Ewangelia według Marii Magdaleny</i>	125
o. <i>Ewangelia siedemdziesięciu</i>	125
p. <i>Ewangelia żywa</i>	125
r. <i>Genna Marias</i>	126
s. <i>Księga czterech kątów i czterech zawiasów świata</i>	126
t. <i>Pytania Marii [Magdaleny]</i>	126
u. <i>Tradycje [Ewangelia] Macieja</i>	126
w. <i>Wspomnienia Apostołów (Memoria Apostolorum)</i>	128
3. <i>Tajemna Ewangelia Marka</i> – przekł. i oprac. Michał Wojciechowski	129
4. Fragmenty Ewangelii niekanonicznych zachowane na papirusach – przekł. i oprac. ks. Marek Starowieyski	135
a. Papirus Oksyrynchos (V) 840	136
b. Papirus Egerton 2	138
c. Papirus berliński inw. 11. 710	142
d. Papirus z Fayum	142
e. Papirus kairski nr 10. 735	143
f. Papirus Oksyrynchos (X) 1224	143
g. Papirus Merton 51	144
C. Inne tradycje pozakanoniczne dotyczące Jezusa	146
1. Najstarsze tradycje chrześcijańskie	147
a. Zbiór <i>Testimoniów</i> z I w. [?] – przekł. M. Starowieyski	147
b. <i>Z Wniebowstąpienia Izajasza</i> – przekł. ks. S. Kur, R. Zarzeczny SJ	148
c. <i>Z Listu Apostołów</i> – przekł. ks. S. Kur	151
d. <i>Z Ód Salomona</i> , Oda 19 – przekł. ks. M. Starowieyski	154
e. <i>Z Wyroczni Sybillińskich</i> – przekł. W. Appel	156

2. Najstarsze tradycje gnostyckie	158
a. <i>Z Barucha</i> Justyna gnostyka – przekł. i oprac. ks. M. Starowieyski	158
b. <i>Z Pistis Sofía</i> – przekł. i oprac. ks. Roman Szmurło	159
3. Teksty z tradycji hebrajskich dotyczących Jezusa – przekł. i oprac. ks. Krzysztof Bardski	163
4. Teksty o Jezusie u pisarzy muzułmańskich	170
a. <i>Z Koranu</i> – oprac. ks. Rafał Markowski, ks. Marek Starowieyski	170
b. <i>Agrafa</i> u pisarzy muzułmańskich	177
5. Ewangelia Tomasza – przekł. ks. W. Myszor, A. Dembska, oprac. ks. W. Myszor, logia z Oksyrynchos – przekł. i oprac. ks. M. Starowieyski	180
Rozdział III. Apokryfy obejmujące całość życia Chrystusa	203
1. <i>Ewangelia gruzińska</i> – przekł. św. archim. Grzegorz Peradze, ks. Marek Starowieyski	204
2. <i>Ewangelia arabska</i> Jana – ks. Marek Starowieyski	230
3. <i>Ewangelia Barnaby</i> – ks. Marek Starowieyski	246
Rozdział IV. Ewangelie dzieciństwa	265
1. <i>Protoewangelia Jakuba</i> – ks. Marek Starowieyski	266
2. <i>Ewangelia Pseudo-Mateusza</i> – ks. Kazimierz Obrycki, wstęp i komen. ks. Marek Starowieyski	291
3. <i>Księga o narodzeniu Zbawiciela, i o Maryi, i o położnej</i> – przekł. ks. Kazimierz Obrycki, ks. Marek Starowieyski, oprac. ks. Marek Starowieyski)	317
4. <i>Księga o narodzeniu świętej Maryi</i> – przekł. ks. Kazimierz Obrycki, wstęp i oprac. ks. Marek Starowieyski	331
5. Cykl o Trzech Magach [Królach]	342
a. <i>Legenda Trzech Magów [Króli]</i> – ks. Marek Starowieyski	342
b. <i>Pokłon Magów</i> – przekład i opracowanie Józef Reczek [†]	347
c. <i>Korespondencja Longinusa z Augustem na temat Magów</i> – przekł. i oprac. W. Witakowski	349
d. <i>Syryjska Opowieść o Magach</i> – przekł. i oprac. Witold Witakowski	352
e. Dodatek – wstęp ks. Marek Starowieyski	384
α. Streszczenie legendy w <i>Opus imperfectum in Matthaeum</i>	384
β. <i>Legenda o Magach w relacji Marco Polo</i>	385

6. <i>Dzieciństwo Pana, Ewangelia Tomasza</i> (Dzieciństwa)	388
A. Rekonstrukcja tekstu pierwotnego	389
B. Opowiadania zawarte w różnych wersjach EwTmDz	396
C. Wersja grecka B	
Opis dzieciństwa Pana dokonany przez św. apostoła Tomasza	401
7. <i>Ewangelia Dzieciństwa Arabska</i> – przekł. Wojciech Dembski [†], oprac. Wojciech Dembski [†], ks. Marek Starowieyski	405
8. <i>Ewangelia Dzieciństwa Ormiańska</i> – przekł. ks. abp Edward Nowak, wstęp i oprac. ks. Marek Starowieyski	440